

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 54
van **JOHAN VERSTREKEN**
datum: 21 oktober 2016

aan **SVEN GATZ**
VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

Televisieomroepen - Audiodescriptie

De afgelopen jaren heeft de VRT heel wat inspanningen gedaan om programma's toegankelijk te maken voor blinden en slechtzienden, ondanks de financiële en technische obstakels. Uit de commissiebesprekingen van 26 februari 2015 blijkt dat de VRT haar opdracht zoals bepaald in de beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid zeker naleeft. De beheersovereenkomst bepaalt dat de VRT minstens 1 (kwaliteit)fictie reeks per jaar moet voorzien van audiodescriptie, met tegen 2020 audiodescriptie van alle zondagavondfictie. De VRT zond in 2015 2 fictiereeksen uit met audiodescriptie. De minister gaf toen in de commissie mee dat het aanbod kwalitatieve audiodescriptie nog kan worden vergroot, de VRT heeft hiervoor de nodige expertise. Alles hangt natuurlijk af van het kostenplaatje.

Op Karrewiet legden enkele blinde kinderen onlangs het belang van audiodescriptie uit om een kinder- of jeugdprogramma goed te kunnen volgen. Volgens Karrewiet wordt momenteel onderzocht of audiodescriptie mogelijk is voor een aantal Ketnetprogramma's maar dat is nog niet zeker. Blinde kinderen zijn alvast vragende partij, niet alleen voor Ketnetprogramma's maar ook voor kinderprogramma's op commerciële zenders.

1. Klopt het dat enkele Ketnetprogramma's van audiodescriptie zullen worden voorzien? Wat is de stand van zaken?
2. In hoeverre is er ruimte voor een uitbreiding van audiodescriptie op Eén?
3. Sinds april 2016 worden alle Vlaamse films verplicht voorzien van audiodescriptie via een smartphone-app die in de bioscoop kan worden gebruikt. Maar voor andere zenders wordt voornamelijk niets aangemoedigd.
In welke mate ziet de minister mogelijkheden om audiodescriptie op te leggen aan andere zenders?
4. Zijn er partners die de verdere ontwikkeling van audiodescriptie mee ondersteunen? Zo ja, welke partners?

ANTWOORD

op vraag nr. 54 van 21 oktober 2016

van **JOHAN VERSTREKEN**

Ik heb in verband met uw vragen elementen van antwoord opgevraagd bij de VRT.

1. In Karrewiet was er op 18 oktober 2016 een reportage "Blinde kinderen kijken ook graag tv" over het gebruik door kinderen van audiodescriptie bij televisieprogramma's. De programmamakers van Karrewiet gingen daarvoor op gesprek bij kinderen die bij wijze van test "keken" naar een Ketnet-programma met audiodescriptie. De bedoeling van Karrewiet was om audiodescriptie bekender te maken en niet om aan te kondigen dat de VRT voortaan Ketnetprogramma's van audiodescriptie zou voorzien.

De VRT zou uiteraard graag Ketnetprogramma's kunnen voorzien van audiodescriptie. Daarom onderzoekt de omroep momenteel of dat zou kunnen lukken, onder andere met testen bij blinde kinderen.

Op dit moment zijn er echter geen budgetten beschikbaar om Ketnetprogramma's met audiodescriptie te voorzien. Het is aldus voorbarig te stellen dat Ketnet programma's met audiodescriptie zal voorzien.

2. De Beheersovereenkomst 2016-2020 stelt:

"Audiodescriptie: minstens 1 (kwaliteits)fictiereeks per jaar, met tegen 2020 audiodescriptie van alle zondagavondfictie."

De VRT voldoet aan deze doelstelling.

Eén biedt reeds een uitgebreider audiodescriptie-aanbod dan wat de beheersovereenkomst oplegt.

In 2016 werden zes fictiereeksen voorzien van audiodescriptie. (Den elfde van den Elfde, Eigen Kweek: reeks 1 & reeks 2, Professor T. reeks 2, De Ridder: reeks 4 en Witse (mini-reeks)). Ook voor 2017 plant de VRT om verschillende fictiereeksen te voorzien van audiodescriptie.

Eén biedt dus ook audiodescriptie aan bij fictie die niet op zondagavond maar op weekdays wordt uitgezonden.

De VRT heeft momenteel geen productieplannen om niet-fictie-programma's te voorzien met audiodescriptie. De omroep heeft immers budgettaire beperkingen. Op dit moment zijn er geen budgetten beschikbaar om ook niet-fictie-programma's met audiodescriptie te voorzien.

3. De Vlaamse quota en subsidies voor toegankelijkheid van televisiediensten vinden hun decretale grondslag in artikel 151 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie. In uitvoering daarvan keurde de Vlaamse Regering op 14 december 2012 een uitvoeringsbesluit goed dat een tijdspad en quota bevat voor het toegankelijk maken van omroepprogramma's en dat het verstrekken van subsidies regelt. Dit besluit is niet van toepassing op de VRT. De uitwerking van artikel 151, §1 van het mediadecreet is voor de VRT – zoals ook gesteld in het antwoord op vraag 2 hierboven – geregeld in de beheersovereenkomst die de Vlaamse Regering met de VRT heeft gesloten.

De relevante passages van artikel 151 van het mediadecreet luiden als volgt:

"Art. 151. § 1. De openbare omroeporganisatie van de Vlaamse Gemeenschap en de particuliere televisieomroeporganisaties maken een aanzienlijk deel van hun omroepprogramma toegankelijk voor personen met een visuele of auditieve handicap. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van ondertiteling, audiobeschrijving, gebarentaal en auditieve ondertiteling.

...

§ 3. Private televisieomroeporganisaties met een gemiddeld marktaandeel van 2 % die een hoofdjournaal uitzenden en gedurende zes maanden voorafgaand aan de eerste uitzending ervan een gemiddeld marktaandeel van 2 % hebben, moeten dat hoofdjournaal ondertitelen. Het hoofdjournaal is het journaal met gemiddeld het hoogste kijkcijfer.

...

Private televisieomroeporganisaties die op 1 januari 2010 een marktaandeel van 2 % hadden en nog steeds hebben bij de inwerkingtreding van dit decreet, en die andere journaals dan het hoofdjournaal en actualiteitenprogramma's uitzenden of die starten met het uitzenden van andere journaals dan het hoofdjournaal en actualiteitenprogramma's, moeten deze andere journaals dan het hoofdjournaal en 90 % van de actualiteitenprogramma's ondertitelen ten laatste op 1 januari 2013.

...

Het marktaandeel van een private omroeporganisatie is het aandeel dat een private omroeporganisatie heeft in het totale kijkcijferbereik op de televisieomroepmarkt binnen een bepaalde periode.

§ 4. De Vlaamse Regering legt een tijdspad en quota op voor :

1° andere ondertiteling dan vermeld in paragraaf 2 en 3;

2° audiobeschrijving;

3° gebarentaal;

4° auditieve ondertiteling.

§ 5. De Vlaamse Regering verstrekt subsidies voor elke techniek om televisiediensten toegankelijk te maken.

De Vlaamse Regering legt daarvoor criteria vast."

Voor wat betreft de quota en het groeipad inzake toegankelijkheid van programma's op de private televisieomroepen gaat het besluit van 14 december 2012 uit van het principe dat hoe groter het marktaandeel van een omroep is, hoe meer verplichtingen er worden opgelegd.

Voor wat het uitvoeringsbesluit toegankelijkheid van televisieprogramma's betreft, is het in het kader van de steunmaatregel van belang volgende passages aan te halen (artikel 3 is hierbij van toepassing op Medialaan (VTM), artikel 4 op SBS Belgium (Vier) en artikels 5 t.e.m. 11 regelen een mogelijke toekenning van subsidies en de voorwaarden die hieraan verbonden zijn):

"...

Art. 3. Onder voorbehoud van de artikelen 2 en 4 moeten de private televisieomroeporganisaties voor de omroepprogramma's die na de inwerkingtreding van dit besluit gedurende een kalenderjaar een marktaandeel hebben minstens 15 %, maar minder dan 30 % :

1° uiterlijk 12 maanden na het einde van dat kalenderjaar minstens 50 % van alle zendtijd die besteed wordt aan programma's, ondertitelen tussen 13 uur en 24 uur;

2° uiterlijk 24 maanden na het einde van dat kalenderjaar minstens 60 % van alle zendtijd die besteed wordt aan programma's, ondertitelen tussen 13 uur en 24 uur;

3° uiterlijk 36 maanden na het einde van dat kalenderjaar minstens 70 % van alle zendtijd die besteed wordt aan programma's, ondertitelen tussen 13 uur en 24 uur;

4° uiterlijk 48 maanden na het einde van dat kalenderjaar minstens 75 % van alle zendtijd die besteed wordt aan programma's, ondertitelen tussen 13 uur en 24 uur;

5° uiterlijk 12 maanden na het einde van dat kalenderjaar een signaal voor auditieve ondertiteling uitzenden.

De ondertitelingsverplichtingen, vermeld in het eerste lid, gelden niet voor telewinkelprogramma's en voor kinderprogramma's die voornamelijk gericht zijn op kinderen jonger dan 8 jaar. Dat de programma's voornamelijk gericht zijn op kinderen jonger dan 8 jaar kan onder meer blijken uit de inhoud, het tijdstip van uitzenden, de vormgeving, de presentatie en de wijze van aankondiging.

Art. 4. Onder voorbehoud van de artikelen 2 en 3 moeten de private televisieomroeporganisaties voor de omroepprogramma's die na de inwerkingtreding van dit besluit gedurende een kalenderjaar een marktaandeel hebben van minstens 5 %, maar minder dan 15 % :

1° uiterlijk 12 maanden na het einde van dat kalenderjaar minstens 40 % van alle zendtijd die besteed wordt aan programma's, ondertitelen tussen 13 uur en 24 uur;

2° uiterlijk 24 maanden na het einde van dat kalenderjaar minstens 50 % van alle zendtijd die besteed wordt aan programma's, ondertitelen tussen 13 uur en 24 uur;

3° uiterlijk 36 maanden na het einde van dat kalenderjaar minstens 60 % van alle zendtijd die besteed wordt aan programma's, ondertitelen tussen 13 uur en 24 uur;

4° uiterlijk 48 maanden na het einde van dat kalenderjaar minstens 65 % van alle zendtijd die besteed wordt aan programma's, ondertitelen tussen 13 uur en 24 uur.

De ondertitelingsverplichtingen, vermeld in het eerste lid, gelden niet voor telewinkelprogramma's en voor kinderprogramma's die voornamelijk gericht zijn op kinderen jonger dan 8 jaar. Dat de programma's voornamelijk gericht zijn op kinderen jonger dan 8 jaar kan onder meer blijken uit de inhoud, het tijdstip van uitzenden, de vormgeving, de presentatie en de wijze van aankondiging.

Art. 5. Subsidies kunnen worden toegekend aan particuliere televisieomroeporganisaties voor het toegankelijk maken van televisieprogramma's door middel van audiobeschrijving, auditieve ondertiteling, ondertiteling en Vlaamse Gebarentaal.

De kredieten die jaarlijks door het Vlaams Parlement worden goedgekeurd, bepalen het maximale bedrag aan subsidies dat jaarlijks toegekend kan worden voor het toegankelijk maken van televisieprogramma's.

Art. 6. De aanvragen voor subsidies voor het toegankelijk maken van televisieprogramma's door middel van audiobeschrijving, auditieve ondertiteling, ondertiteling en Vlaamse Gebarentaal moeten elk jaar op straffe van onontvankelijkheid uiterlijk op 1 december van het jaar dat voorafgaat aan het jaar waarop de subsidies betrekking hebben, bij de administratie worden ingediend.

Art. 7. Een aanvraag tot subsidiëring moet alle informatie en documenten bevatten die nodig en nuttig zijn om de kwaliteit en de haalbaarheid van het dossier te kunnen beoordelen. Bovendien moet de subsidieaanvraag op straffe van onontvankelijkheid de volgende documenten bevatten :

1° een bewijs van de erkenning of van de kennisgeving van het omroepprogramma van de private televisieomroeporganisatie, of van de erkenning als regionale televisieomroeporganisatie;

2° een beschrijving van het project en een toelichting over hoe het project de toegankelijkheid bevordert;

3° een opgave van het personeel dat belast is met de realisatie van het project;

4° een begroting van het project.

...

Art. 10. De subsidies, vermeld in artikel 151 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, worden als volgt beschikbaar gesteld :

1° een eerste schijf van 80 % wordt uitbetaald na goedkeuring van de subsidie door de bevoegde Vlaamse minister;

2° het saldo van 20 % van de subsidie wordt uitbetaald nadat de administratie heeft vastgesteld dat de voorwaarden waaronder de subsidie toegekend werd, nageleefd werden en dat de subsidie aangewend werd voor de doeleinden waarvoor ze werd verleend.

Art. 11. Om te kunnen vaststellen dat de voorwaarden waaronder de subsidie toegekend werd, nageleefd werden en dat de subsidie aangewend werd voor de doeleinden waarvoor ze werd verleend, moeten uiterlijk op 30 april van het jaar dat volgt op het jaar waarop de subsidies betrekking hebben, de volgende documenten aan de administratie

bezorgd worden :

1° een werkingsverslag;

2° een zelfevaluatie-onderzoek naar de kwaliteit van de toegankelijkheid van televisieprogramma's;

3° de financiële bewijsstukken met commentaar;

4° een verslag van een erkende bedrijfsrevisor of extern accountant, waarin vastgesteld wordt dat de middelen aangewend zijn voor het doel waarvoor ze werden verleend.

De administratie mag op ieder ogenblik aan de gesubsidieerde particuliere televisieomroeporganisatie aanvullende informatie en documenten vragen.

..."

Het is inderdaad zo dat er hier geen verplichtingen aangehaald worden betreffende audiodescriptie, maar er is wel een optie ingebouwd om een steunaanvraag hieromtrent in te dienen. De toegekende steunmaatregel is evenwel tot op heden beperkt tot ondertitelingssteun, dat zal het komende jaar ook zo blijven.

Zoals ik in mijn beleidsbrief 2016-2017 aankondig zal ik het toegankelijk maken van Vlaamse speelfilms die ondersteund worden door het VAF met behulp van audiodescriptie laten evalueren met het oog op een mogelijke uitrol binnen het kader van het Mediafonds. Ik wacht de resultaten van deze evaluatieoefening af.

Daarnaast zal ik – zoals ik ook aankondig in mijn beleidsbrief - de problematiek rond het aanbieden en toegankelijk maken van programma's door middel van audiodescriptie aankaarten bij de dienstenverdelers i.k.v. de gesprekken die ik met hen plan rond het auditief toegankelijk maken van hun eindapparaten.

4. De smartphone-app die audiodescriptie biedt (Earcatch) is een Nederlands product dat gratis is voor de gebruiker. Voordeel van deze app is dat een "kijker" noch digitaal moet kijken noch een extra audiokanaal moet inschakelen op zijn tv.

De VRT test deze app ook zelf uit. Zo zal zij voor Witse, de driedelige mini-reeks, haar audiodescriptie-materiaal toeleveren aan deze app.

De VRT werkt, in het kader van audiodescriptie ook samen met de Universiteit Antwerpen, onder andere met het uitwisselen van gegevens, het geven van feedback en het geven van een workshop aan VRT-medewerkers.